
JAARVERSLAG 2022

ADVIESRAAD SOCIAAL

DOMEIN ZOETERMEER

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag van de Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer (ASD) 2022. Een verslag gemaakt door de leden en bestemd voor iedere inwoner van Zoetermeer (en daarbuiten) die de ontwikkelingen in het sociaal domein binnen de gemeente Zoetermeer met belangstelling volgt. De ASD adviseert gevraagd en ongevraagd het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) op alle facetten van dit domein.

Het jaar 2022 is een bijzonder jaar vanwege de verkiezingen en de vorming van een nieuw college van B&W. Maar liefst vier wethouders zijn nu betrokken bij het sociaal domein. De ASD heeft in het najaar van 2022 met hen kennis gemaakt. We zouden graag zien dat één (of twee) van de wethouders een coördinerende rol met betrekking tot het sociaal domein krijgt, zoals ook de afgelopen jaren het geval was. Dit college kiest daar echter vooralsnog niet voor. Dit betekent dat met alle vier wethouders het noodzakelijke periodieke contact vormgegeven wordt.

Rond verkiezingen en de vorming van een nieuw college staat de beleidsontwikkeling doorgaans onvermijdelijk even op een laag pitje. We hebben mede daarom in 2022 geen adviesvragen vanuit B&W ontvangen. De ontwikkelingen in onze stad laten zich echter niet in de pauze-stand zetten. De ASD zag zich daarom genoodzaakt een tweetal ongevraagde adviezen uit te brengen. Ook hebben wij actief contact gezocht met de gemeente over verschillende punten die onze aandacht hadden getrokken.

Met dit verslag nemen wij u op hoofdlijnen mee in onze activiteiten van afgelopen jaar. Soms kijken we hierbij een klein stukje vooruit. Ik wens u veel leesplezier!

Namens alle leden van de Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer,

Saar Spanjaard

Onafhankelijk voorzitter

Wat doet de ASD?

WIE IS WIE

Onafhankelijk voorzitter:

Saar Spanjaard

Secretaris:

Antoinette Roetgerink

10 Leden:

Annemiek Zweers

Hans de Vos

Jocintha Hoogervorst

Johan Brinkel

Jos Becker Hoff

Mireille Bosman

Nanni Klein

Sander van Gelder

Satish Gopie

Zoals gezegd de ASD adviseert, gevraagd en ongevraagd, burgemeester en wethouders (B&W) van Zoetermeer. Over alle belangrijke zaken die binnen het sociaal domein aan de orde zijn. Het "inwonerperspectief" staat voorop. De ASD is een onafhankelijk adviesorgaan ingesteld door B&W.

Het sociaal domein omvat:

- o De Jeugdhulp
 - o Clientondersteuning
 - o Ondersteuning en begeleiding van mensen thuis en in voorzieningen, waaronder dagbesteding en lichte woonvormen
 - o De sociale participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
 - o Bestrijding van armoede
- Onze adviezen hebben dan ook betrekking op ondersteuning bij zelfstandig leven met een ziekte en beperking (WMO), hulp bij werk en inkomen (Participatiewet) en hulp bij opvoeden en opgroeien (Jeugdwet). Daarnaast hebben wij oog voor direct aan het sociaal domein verbonden ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld die in de gezondheidszorg en de woonmarkt.

Om te komen tot een gevraagd advies bestuderen en bespreken wij de (beleid)voorstellen van het college en hebben hierover contacten met inwoners, cliëntenraden, zorgaanbieders en belangenorganisaties. Om vervolgens een schriftelijk advies uit te brengen aan het college.

Daarnaast kunnen wij besluiten op basis van signalen uit de samenleving ongevraagde adviezen uit te brengen aan het college. Onze werkwijze is dan vergelijkbaar, alleen ligt er geen document vanuit het college aan ten grondslag.

Het college reageert op onze adviezen en betreft deze in de besluitvormingsprocessen van de gemeenteraad. Onze adviezen zijn dan ook ten principale openbaar en worden gepubliceerd op onze website, en ook de reactie van het college op onze adviezen.

Overlegstructuren

- o Maandelijks vergaderingen

De vergaderingen zijn al sinds oprichting van de ASD elke tweede dinsdag van de maand van 20.00 uur tot 22.00 uur. De vergaderingen worden voorafgegaan door een besloten deel van een half uur.

In 2022 zijn er 9 openbare vergaderingen geweest. Op 11 oktober was er een besloten overleg met de vier nieuwe wethouders betrokken bij het sociaal domein.

Tijdens het openbare deel van onze vergaderingen hebben een tiental externe toehoorders/deelnemers ons bezocht.

- o Voorzittersoverleg H10

In 2022 zijn er vijf overleggen geweest met de voorzitters van andere adviesraden uit omliggende gemeenten (de H10). Actuele thema's die binnen alle gemeenten spelen, zijn besproken en uitgewerkt. Er was afstemming en samenwerking op dossiers die door gemeente in regionaal verband worden opgepakt en er werden adviezen gedeeld. Gemeenten zoeken op grotere beleidsdomeinen (inkoop jeugdhulp bijvoorbeeld) steeds vaker de samenwerking.

De ASD Zoetermeer onderschrijft het belang van goede samenwerking en afstemming, maar meent dat ook op thema's waarin er gemeentelijke samenwerking plaatsvindt zij autonoom en zelfstandig haar college van advies moet kunnen voorzien. Een samenwerking kan dan ook voor iedere gemeente een andere uitwerking hebben en daarmee voor haar inwoners. Bovendien heeft niet elke gemeente dezelfde positie in een samenwerking.

- o Toegankelijkheidsraad (TR)

De gemeente Zoetermeer kent ook een Toegankelijkheidsraad met wie wij agenda's, notulen, adviezen en vooral signalen delen. De voorzitters van de ASD en Toegankelijkheidsraad (TR) hebben periodiek overleg met elkaar. Toegankelijkheid speelt een rol in het sociaal domein. Het is goed om te weten dat Zoetermeer hierbij een uitgebreid normenkader hanteert en dat er in Zoetermeer een TR is die checkt of hiermee bij de planvorming en uitvoering zorgvuldig wordt omgegaan.

- o Breed Overleg Armoede Bestrijding Zoetermeer (BOAZ)

Vanwege de toenemende zorgen om armoede, onder andere naar aanleiding van de 'energiecrisis' en de hoge inflatie vinden wij het belangrijk contact te onderhouden met het BOAZ. Zodoende sluit een van onze leden als toehoorder aan bij dat overleg en is de voorzitter van het BOAZ in den regel bij onze vergaderingen aanwezig.

- o Koepel adviesraden sociaal domein

De ASD is lid van de koepel voor adviesraden sociaal domein. Zij voeden ons met informatie uit andere gemeentes en werkwijzen. Ook kunnen we via hen (kosteloos) trainingen en workshops volgen. In 2022 volgde Mireille Bosman een training voor nieuwe leden.

Adviezen

o Het Sociaal Innovatiefonds

De gemeente heeft vanuit de ENECO-gelden middelen gereserveerd om een aantal projecten uit te voeren t.b.v. het sociaal domein gericht op innovatie. Over het plan hiervoor heeft de ASD ongevraagd geadviseerd. Enkele passages uit ons advies zijn:

“We betreuren het dat het college ons hierbij niet heeft meegenomen. Dit onderwerp leent zich bij uitstek voor een kritische beschouwing vanuit inwonersperspectief c.q. een advies door de ASD. Er was tijd voor een interne en een externe toets. Een adviesvraag aan de ASD had heel eenvoudig in deze toets periode kunnen plaatsvinden. Sowieso is in dit voorstel niet duidelijk hoe de inwoners van Zoetermeer / cliënten / gebruikers van voorzieningen worden betrokken.”

“De ASD sluit zich aan bij de opmerking in de externe toets-groep dat de projectplannen zeer summier zijn en nog niet rijp zijn voor een inhoudelijke beoordeling. Er is geen analyse van het huidige beleid. Waar zit in-efficiency, waar laten we kansen liggen als het gaat om preventie, waar moet innovatie zich specifiek op richten? Concrete en toetsbare doelstellingen ontbreken.”

In vervolg op ons ongevraagd advies over het Sociaal Innovatiefonds zal de projectleider van het Sociaal Innovatie plan op 14 februari 2023 de voortgang van de uitvoering van dit plan komen toelichten.

o Het Lange Land Ziekenhuis

Het voortbestaan van (delen van) het Lange Land ziekenhuis was in 2022 ernstig in gevaar. Wij hebben hier veelvuldig contact over gezocht met de wethouder. De kern van ons ongevraagde advies was:

“Wij adviseren het College in overleg te gaan met de zorgverzekeraars en de LLZ-directie en volledige transparantie te eisen in de doelstellingen en de laatste stand van zaken in hun onderhandelingen over de toekomst van het LLZ. De ernst van de signalen van de Cliëntenraad geven daartoe alle aanleiding zeker ook gezien de ambitie van het College als verwoord in het coalitieakkoord: “voor de bereikbaarheid van de (spoedeisende) zorg is de beschikbaarheid van een volwaardig ziekenhuis, 24 uur per dag, essentieel.”

Inmiddels is bekend dat het Lange Land Ziekenhuis een doorstart gaat maken als onderdeel van het Haga Ziekenhuis Den Haag. Wij volgen dit proces.

o Geen gevraagde adviezen

Opvallend in 2022 is dat er geen adviezen zijn gevraagd. Wel heeft de ASD veelvuldig met verschillende functionarissen uit het gemeentelijke apparaat in haar vergaderingen overleg gehad. Zij hebben op ons verzoek of uit eigen beweging nadere toelichting gegeven op beleidsvoornemens en/of de stand van zaken op lopende dossiers toegelicht. Ook het managementteam van de afdeling Sociaal Domein is te gast geweest bij de ASD. De samenwerking hebben wij ervaren als open en transparant.

De ASD heeft een nieuwsbrief verspreid over de werkwijze van de ASD, met als doel dat ambtenaren de ASD leren kennen en proactief betrekken in hun beleidstrajecten. Dit gaat steeds beter en wij hopen dat deze trend doorzet in 2023.

Aandachtspunten en andere acties

Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, heeft de ASD op verschillende specifieke onderwerpen contact gehad met de gemeente Zoetermeer of lokale organisaties en inwoners. In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van deze onderwerpen alsmede andere zaken waar wij in 2022 druk mee zijn geweest.

Achterstanden in de WMO en de Ombudsman

In 2022 heeft de ASD veel aandacht besteedt aan de achterstanden in de WMO. Dit is een langlopend probleem, waar de gemeente al verschillende verbetermaatregelen op heeft ingezet. Wij hebben hierover meerdere gesprekken gevoerd met de gemeente. Naar aanleiding van deze signalen werd ook een ander probleem duidelijk: sinds de oprichting van de ASD, heeft Zoetermeer geen WMO-raad meer waar inwoners terecht kunnen met hun problemen. Om dit onderwerp verder op te pakken is contact gezocht met de Nationale Ombudsman in Den Haag. Inwoners van Zoetermeer kunnen daar hun klachten indienen. Op 10 januari 2023 komt de Nationale Ombudsman vertellen over de problematiek in Zoetermeer.

Armoedebeleid

De doelgroep waarvoor een adequaat armoedebeleid noodzakelijk was in 2022 en nog steeds is, is divers. Het betreft niet alleen mensen in de bijstand of net daarboven. Het ging helaas in toenemende mate ook om werkenden waaronder ondernemers en ZZP'ers. Het armoedebeleid omvat, naar het oordeel van de ASD, ook het beschikbaar zijn van voedselbanken, het verstrekken van maaltijden aan kinderen op school, het in stand houden van sportverenigingen en van maatschappelijke organisaties.

De ASD constateerde dat de gemeente Zoetermeer actief heeft ingespeeld op bovenstaande situatie. Het eind 2022, begin 2023, wijkgericht realiseren van "geldpunten" bij Inzet, het openstellen van een helpdesk voor ondernemers en ZZP'ers en het creëren van een noodfonds getuigen hiervan.

Naast de waardering die de ASD heeft voor de stappen die gezet zijn in 2022 en op de rol staan voor 2023, heeft de ASD aandacht gevraagd voor het proces dat ertoe moet leiden dat inwoners snel en goed worden geholpen. We hebben gezien dat de geldpunten vooral een intermediaire rol hebben. Het geldpunt heeft geen middelen/mogelijkheden om als dat nodig is direct te helpen, bijvoorbeeld met inzet van de middelen vanuit een te stichten noodfonds.

Daarom is de ASD op 12 december 2022 in gesprek gegaan met Bouke Velzen, de wethouder die Armoedebeleid in zijn portefeuille heeft. De ASD overweegt mede naar aanleiding van dit gesprek een ongevraagd advies uit te brengen.

De huidige Zoetermeer pas, belangrijk in het kader van het armoedebeleid, stopt per 1 januari 2024. De ASD is betrokken bij de plannen voor een nieuwe pas.

Beleidsregels Besluit Bijstandsuitkering Zelfstandigen en terugvordering TOZO is besproken in de vergadering van mei 2022. De beleidsadviseur Sociaal Domein van de gemeente was hierbij aanwezig. De ASD heeft aangedrongen op een ruimhartige en soepele omgang met de regels, omdat deze doelgroep door stapeling van financiële problematiek met forse knelpunten te maken heeft.

Opvang asielzoekers in Zoetermeer

Op 9 februari 2022 is het nieuwe AZC in gebruik genomen in de oude gevangenis. De verantwoordelijke ambtenaar van de gemeente is 10 mei 2022 in de vergadering geweest om informatie te geven over de opvang van de asielzoekers en vluchtelingen in Zoetermeer. Daarna is er regelmatig contact om de voortgang te monitoren.

De Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning (OCO)

De OCO is sinds voorjaar 2021 ingezet in Zoetermeer. In oktober 2022 is er een evaluatiegesprek geweest tussen ASD en twee medewerkers van Adviespunt Zorgbelang. Zij brengen sinds zomer 2022 de taak als OCO's ten uitvoer. De OCO is voor de burger steeds beter vindbaar en veel vragen zijn WMO-gerelateerd. Er is goede afstemming met de beleidsadviseur WMO bij de gemeente Zoetermeer. Het voorstel vanuit de gemeente om voor 5% te werken met mensen met afstand tot de arbeidsmarkt is niet in de praktijk gebracht.

De website

Als sinds de oprichting van de ASD hebben wij problemen met onze website. Eerdere pogingen om dit via de afdeling communicatie van de gemeente op te lossen, hebben geen vruchten afgeworpen. Zodoende hebben wij in 2022 besloten om samen met de Websitewinkel010 een nieuwe website op te zetten. De nieuwe website moet beter aansluiten op de behoeften aan communicatie met inwoners en andere stakeholders. De nieuwe website is januari 2023 in gebruik genomen (zie: [Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer – schakel tussen burger en sociaal beleid \(adviesraadzoetermeer.nl\)](https://adviesraadzoetermeer.nl))

Vooruitblik 2023

Onder meer het armoedebeleid, de projecten in het kader van het sociaal innovatiefonds, de ontwikkelingen rond het Lange Land ziekenhuis, de hervormingsagenda Jeugd, de ontwikkelingen op het vlak van woon/zorg alsook het thema "Naar een Gezonder Zoetermeer" zullen aandacht van de ASD krijgen in 2023. Daarnaast blijft de ASD alert op nieuwe urgente situaties die zich aandienen.

Het is voor de ASD (en ook voor de gemeente) van essentieel belang dat er een goede samenwerking is tussen het college, de ambtenaren en de ASD. Dat begint met elkaar kennen en elkaar weten te vinden. Dat gaat steeds beter als we kijken naar de samenwerking met de ambtenaren. We werden in 2022 op sommige thema's in vroegtijdig stadium meegenomen in de plannen. Enkele ambtenaren kiezen voor een periodiek overleg op een dossier zodat meer inzicht wordt verkregen over de achterliggende redenen die ten grondslag liggen aan een plan. De samenwerking vormgeven met de betrokken wethouders vraagt de nodige aandacht in 2023.

Maar ook onze bekendheid bij de inwoners van Zoetermeer, de gebruikers van voorzieningen in het sociaal domein is voor ons belangrijk en een blijvend aandachtspunt. We zijn weliswaar geen belangenorganisatie, maar de input en signalen van hen hebben we hard nodig. We zijn daarom blij met de nieuwe website die ons daarbij kan helpen en willen in 2023 meer aandacht besteden aan het contact met de inwoners van Zoetermeer.